

דפי הדרכה ללומדי עברית כשפה שנייה

תשלום ורישום

הרישום למבחן דרך הלינק: <https://epay.biu.ac.il/ivrit>

פרסום ציונים:

הציונים יתפרסמו כשבועיים לאחר המבחן ב"מידע אישי לסטודנט" באינבר לסטודנט, ולא יימסרו בטלפון.

בחינת הפטור (שאלון לדוגמה ראו עמ' 3-6)

משך הבחינה – שעתיים.

הציון הפוטר – 86.

בבחינה שלושה חלקים: הבנת הנקרא, דקדוק וכתובה. מבנה הבחינה: הבנת הנקרא – 30%, דקדוק (מערכת הפועל + תחביר) – 30%, כתיבת חיבור – 40%.

ספרי עזר מומלצים

דקדוק

בליבוים, ר' (תשנ"ה), תחביר+, ירושלים: אקדמון
בליבוים, ר' (תשנ"ה), תחביר לרמה ו, ירושלים: אקדמון
דלשד, א' וברס, נ' (1998), תחביר למתקדמים (רמה ה), ירושלים: אקדמון
דלשד, א' וברס, נ' (תשנ"ד), תרגילי פועל לרמה ה, ירושלים: אקדמון
וייל, ת' ופרסטיי, ח' (תשנ"א), הפועל ללומדי עברית, ירושלים: אקדמון

כתיבת חיבור

ימיני, ב"צ (1998), אל ומאת – הבעה והבנה לכל עט ועט, צפרייה: אולפנת בני עקיבא "צפירה"
רון, מ' ודיבון, ב' (תש"ן), חיבור כהלכה (א-ב), תל-אביב: הקיבוץ המאוחד
ריכרדסון-קיסילביץ, ר' (1984), איך לכתוב חיבור, תל-אביב: עם עובד

עיקרי הכללים של הכתיב חסר הניקוד

מהדורה מיוחדת ללומדי עברית כשפה שנייה

<p>נכתבת תמיד באות וי"ו, כגון: הופל, מצוין, סוכר, קופסה, שולחן.</p>	<p>תנועת u (שורוק, קיבוץ)</p>
<p>נכתבת בדרך כלל באות וי"ו, כגון: אוזן, בוקר, תוכן, למצוא, לשמור, יגמור. יוצאים מן הכלל: איפה, זאת, לא, פה, ראש, שמאל, וכן: אמנם, חכמה, יזמה, פל (צורת הנסמך).</p>	<p>תנועת o (חולם, קמץ-קטן וחסף-קמץ)</p>
<p>נכתבת בדרך כלל באות יו"ד, כגון זיכרון, טיפש, מילה, סיפור, סיפר, קיבולת. אין כותבים יו"ד אם בא שווא נח אחרי תנועת i (כלומר i בהברה סגורה), כגון: הלביש, התלבש, משטרה, משמרת, משתתפים, משרד, שמלה.</p>	<p>תנועת i (חיריק)</p>
<p><u>אין כותבים יו"ד</u></p>	
<p>אחרי מ"ם השימוש: מביתו, מחוץ; ואחרי למ"ד בשמות הפועל: לכתוב. במילים: אם, הנה, מן, עם. במילים שבצורת היחיד בנפרד לא הייתה בהן תנועת i, כגון: בתי (מן "בת"), לבי (מן "לב"). בפעלים מבניין הפעיל, כגון: הפיל, הציג. הערה: במילים לועזיות תיכתב כל תנועת i ביו"ד, כגון: ביבליוגרפיה, היסטוריה, מיליון (וכך גם בניקוד).</p>	
<p>נכתבת בדרך כלל בלא יו"ד, כגון: אזור, אפוא, בררה, זהות, מדרגה, ממד. כותבים יו"ד במילים שתנועת e באה בהן בתחילת המילה לפני האותיות א, ה, ר, במקום תנועת i ("תשלום דגש"), כגון: גירוש, חירש, חירשים, תיאבון, תיאור, תיהרס.</p>	<p>תנועת e (צירי וסגול)</p>
<p>נכתבת בשתי וי"וים באמצע המילה, כגון: הוועד, זווית, עכשווי, תקווה, תקוות [תקנות]; בווי"ו אחת בתחילת המילה ובסופה, כגון: ועד, יחדיו, סתיו, קו, עכשיו.</p>	<p>הווי"ו המציינת עיצור</p>
<p>נכתבת ביו"ד כפולה באמצע המילה ובסופה, כגון: בניין, התיישבות, התחייבות, צייר, מספריים [מספרים], ספרייך [ספריך], קיימת, ילדיי [ילדי], עליי [עלי]. כותבים יו"ד אחת בתחילת המילה, כגון: יער, יד; וכן בשמות במשקל בית, כגון: זית, ליל, מים (גם הביתה, לילה, שמים) ובמילים: אולי, חי, מתי, שי. שימו לב: יישוב – בשתי יוד"ים: אחת כנגד העיצור, השנייה כנגד תנועת i; ראיה [ראָה] - ראִייה [ראָה]</p>	<p>היו"ד המציינת עיצור</p>
<p>שמות פרטיים אפשר לכתבם חסרים, כגון: דוד, ירושלים, כהן, שלמה מומלץ לתת ניקוד עזר חלקי במקום שיש חשש לדו-משמעות, לדוגמה: מנהל (להבדיל מ"מנהל"), מצוות (להבדיל מ"מצוות"), ספר (להבדיל מ"ספר"), נתנו (להבדיל מ"נתנו")</p>	<p>שונות</p>

אוניברסיטת בר-אילן, היחידה להבעה אקדמית ואולפן
מבחן פטור ללומדי עברית כשפה שנייה (דוגמה)

משך הבחינה: שעתיים

חלק א: הבנת הנקרא (מעובד מ"מעריב", י"ד באב תשמ"ג, 24.7.83)

קראו את הקטע שלפניכם, וענו על השאלות. (30%)

- 1 מדי יום נוטשים שוטרי התנועה היפניים בטוקיו את משמרתם למשך 15 דקות בכל שעה, ונסגרים בתאים מיוחדים אטימים לרעש, כדי לנסות להתגבר על פגע זה, שהוא אחד הקשים בתקופתנו. נושא הרעש הפך להיות כה חשוב, שהוא היה אחד הנושאים העיקריים על סדר היום בוועידה של ארגון הבריאות העולמי שהתקיימה בז'נווה אשתקד.
 - 5 מכוניות, מטוסים, מכשירי רדיו וטלוויזיה, דיסקוטקים, שכנים, מכסחות דשא, מסיבות אל תוך הלילה ועוד כהנה וכהנה – הכול תורמים לעודף הרעש האופף אותנו. האחרון בסדרת התוקפנים הקטנים הוא מכשיר סטריאו-כיס – "ווקמן" – שפותח על ידי מייסדה של חברת "סוני", אקיו מוריטה. כוונתו של מוריטה הייתה תמימה: הוא רצה, שילדיו ייהנו ממוסיקה גם מחוץ לבית. אנשים רבים ברחבי העולם כבר נהנים מן ההמצאה החדשה, אף כי בו בזמן הם גורמים לעצמם נזק רב.
 - 10 מומחים לבעיות שמיעה טוענים, כי המכשיר החדש מהווה איום ממשי על חוש השמיעה, שהוא מן המעודנים שיש לאדם. ראשי הארגון לבעיות שמיעה בארצות הברית ערכו מחקר, שבו בדקו 6000 בני אדם שהשתמשו במכשיר החדש. לדבריהם, רוב הזמן הללו מאזינים לשידורים בעצמה גבוהה מן המותר, בעוד שגם בעצמה הנמוכה אסור, למעשה, להאזין ברציפות לשידורים באמצעות האוזניות יותר מאשר כמה דקות.
 - 15 עצמת הרעש הסבירה, שאינה "מכאיבה" לאוזן, גובלת ב-40 דציבלים (יחידת המידה של רעש), ובעצמה זו מתנהלות בדרך כלל שיחות רגילות בתוך בית. עצמת הרעש הממוצעת במשדרים היא 55 דציבלים, וכשהיא מתגברת על המקובל היא מגיעה ל-70 דציבלים, עלים מרשרשים ברוח משמיעים רעש שבין 18 ל-20 דציבלים, והרדיו הרועש של השכנים – 65 דציבלים ויותר. עצמה
 - 20 העוברת את 60 הדציבלים מזיקה לבריאות.
- גם כשאנו ישנים אין הרעשים חולפים על פנינו בלא שנחוש בכך. הם נרשמים במוח וגורמים פעילות מוחית בלתי רצויה. רעשים חזקים דוגמת צופרי מכוניות מעוררים פעילות פיסית ממש, וכך נגרם אי שקט ממשי בעת השינה וגם לאחריה. רופאים ברחבי העולם מתריעים על כך שלרעש תפקיד נכבד במחלות לב, בכאבי ראש, בכיבים, במחלות שונות, בהפרעות עצביות ובלחץ דם גבוה.

שאלות

1. כתבו בקצרה בלשונכם על אחד מיתרונותיו של ה"ווקמן" ועל אחת ממגרעותיו.

2. בטור הימני רשומות מילים מן הטקסט. בטור השמאלי מופיעים פירושי המילים, אך לא בסדר הנכון; התאימו לכל מילה את פירושה.

המילה (בצורת יחיד, זכר)	הפירוש (על פי ההקשר בקטע)
א. נוטש (שורה 1)	1. מתקבל על הדעת
ב. אטים (שורה 2)	2. מזהיר
ג. אופף (שורה 6)	3. בלתי חדיר, שאינו מעביר
ד. סביר (שורה 16)	4. מקיף, נמצא סביב
ה. מתריע (שורה 23)	5. עוזב

3. בפסקה השלישית (שורות 13-14) נאמר: "רוב הזמן הללן מאזינים לשידורים בעצמה גבוהה מן המותר". למי הכוונה במילה "הללו"?

4. הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה (נכון או לא נכון)

א. מטרת הקטע היא להזהיר מפני שימוש מוגזם במכשיר ה"ווקמן".	נכון/לא נכון
ב. שוטרי תנועה יפניים חייבים לנוח כל חמש-עשרה דקות.	נכון/לא נכון
ג. רעש בעצמה של 75 דציבלים מזיק לבריאות.	נכון/לא נכון
ד. הוועידה של ארגון הבריאות העולמי נערכה בשנת 1982.	נכון/לא נכון
ה. כל המשתמשים ב"ווקמן" סובלים מבעיות שמיעה.	נכון/לא נכון
ו. רצוי להשתמש ברציפות ב"ווקמן" רק בעצמה נמוכה.	נכון/לא נכון
ז. רעש בזמן השינה אינו מפריע כלל.	נכון/לא נכון
ח. רעש מופרז עלול להעלות את לחץ הדם.	נכון/לא נכון

א. השלימו בצורות המתאימות לטקסט (15%)

תערוכה של כמאה ציורים של ילדים יהודיים _____ (להציג, פסיב) בימים אלה במוזיאון
העירוני בדיסלדורף. הציורים _____ (לצייר, פסיב) בין השנים 1936-1938 על ידי תלמידי בית
הספר היהודי, ילדים בגילאי 4-17, ש _____ (לפעול) אז בעיר, _____ ו
(להתגלות) מחדש בשנה שעברה בלונדון. רוב הילדים, וכן המורה לציור יולה לוינ
(להיספות) בשואה. הציורים נתגלו במקרה בארכיון של צייר גרמני, ידידו של לוינ, ש _____
(להחביא) את הציורים כל השנים. לוינ עצמו _____ (לנהל) את "איי החופש היהודיים"
בדיסלדורף ובברלין (1938-1941) עד ל _____ (לסגור, שלהם). את סבלו _____
(להסתיר) מתלמידיו. רוב הנושאים ש _____ (לבחור, פסיב) לתערוכה _____ (להעיד) על
חיי היום-יום בקהילה היהודית ערב השואה. התערוכה _____ (להביא, פסיב) גם ל"יד ושם"
בירושלים, ב _____ (לסייע) מכון "גיתה" לתרבות גרמנית. התערוכה _____ (לעורר)
התעניינות רבה _____ ו _____ (לזכות) להדים חיוביים.

ב. השלימו את המשפטים הבאים: (15%)

1. כשם שאתה מצפה שיעזרו לך, _____
2. ככל שיורידו את מחירי הסיגריות, _____
3. לולא הייתה התחרות קשה כל כך, _____
4. ראש הממשלה כעס על שר הביטחון, אף על פי כן _____
5. למרות היתרונות הרבים של התכנית הכלכלית, _____
6. יום פתיחת התערוכה הוא חג לאמנות ישראל, שהרי _____
7. אמנם הגענו לתחנה בזמן, _____
8. לא זו בלבד שהצפיפות בכבישים בישראל היא מן הגבוהות בעולם, אלא ש _____
9. מצבם הכלכלי הורע מפאת _____
10. רוב הצעירים בחו"ל מעדיפים להמשיך בלימודים גבוהים מיד אחרי בית הספר התיכון, ואילו _____

חלק ג: כתיבת חיבור (40%)

בחרו **אחד** מן הנושאים שלפניכם, וכתבו עליו חיבור (עמוד וחצי - שני עמודים). פתחו כל רעיון לפסקה ותנו דעתכם גם לפתיחה, לקישור בין הרעיונות ולסיום. הקפידו על כללי הדקדוק, הפיסוק והכתיב.

1. תכונותיו של המרצה האידיאלי.
2. כל אחד מאתנו שואף להצליח בחיים. מה פירושה של הצלחה בעיניך, ובמה היא מתבטאת?
3. היתרונות והחסרונות של התלבושת האחידה בבית הספר.